

Inkruisen met FH voor makkelijke koeien

Sjaak Koning wil koeien waar hij gemakkelijk mee kan werken. Toen hij negen jaar geleden een compleet pachtbedrijf met 22 Holsteins overnam, duurde het niet lang voordat hij ze ging inkruisen met FH. De koppel telt nu 60 solide kruislingkoeien en voorlopig denkt de veehouder nog niet aan terugkruisen.

Door Gineke Mons

Sjaak Koning (46) en Margriet Wijdenes (38) komen oorspronkelijk uit het Noord-Hollandse Lambertschaag. Daar had Sjaak samen met zijn broer een gemengd bedrijf met vollegrondsgroente en 15 koeien. Echt koeienboer worden zat er thuis echter niet in. En zo kwamen ze terecht op het Veluwe landgoed van freule Sandberg van Leuvenum, waar ze in 2003 een bedrijf met 22 koeien, 23 stuks jongvee en 218.000 kilo melkquotum konden overnemen van een pachter die 65 werd. “De koeien die erop liepen, waren zwartbont Holstein. Ze gaven een hoop melk – 9.000 liter – en ze werden ook hard gevoerd”, volgens Sjaak. Thuis in Noord-Holland gaven de zwartbonten (beetje Holstein, beetje

FH) maar zesduizend liter, maar ze kregen dan ook veel minder krachtvoer en geen maïs.

Meer trammelant

De Leuvenumse Holsteins waren van een ander productiekaliber, maar

*De negen jaar oude Corrie 9, dochter van Rivelino 162.
Levensproductie: 50.000 kilo melk met 4 procent vet en 3,46 eiwit.
“Elk jaar kalven, en steeds in een keer drachtig.”*

Sjaak had er wel meer problemen mee. “Het is weliswaar een ouwe stal, maar deze koeien kwamen maar heel moeilijk overeind. En ze groeiden ook niet. Guste koeien die in mei naar buiten gingen waren in september nog net zo mager.” Ze hadden geregeld trammelant met afkalven en leverden smalle, magere kalveren. Ook het karakter stond de nieuwe eigenaars niet zo aan. Omdat Sjaak in Noord-Holland in 2001 al eens een paar rietjes van Rivelino 162 had ingezet, besloot hij in 2003 een stier van Dirk Endendijk bij de pinken te doen. Dat was Rivelino 423. Die heeft in de herfst eerst de pinken gedekt. In het volgende voorjaar ging hij bij de koeien. En sindsdien is Koning eigenlijk bij de Rivelino’s gebleven: achtereenvolgens kwamen 441, 448, 476 en 485. Momenteel staat Rivelino 545A in het stierenhok. Daarnaast probeert Sjaak één à twee eigen stiertjes aan te houden. “Als stiermoeder kies ik niet eens zozeer de koeien die het meeste melk geven, maar vooral diegenen die ‘t het beste doen: goede gezondheid, goede vruchtbaarheid, geen uier- en klauwproblemen. Bekappen moet niet nodig zijn”, meent hij.

Margreet 18, een dochter van Rivelino 441 uit een Jabot, oftewel een 50% Holsteinkruisling. “Hier wil ik wel een stier van”, aldus de fokker.

geven ze iets minder dan voorheen. De 350-dagenproductie (53 afgesloten lijsten) ligt op 7.263 kilo melk met 4,50 vet en 3,52 eiwit. Bij de pakweg 15 vaarzen ligt de productie nog wat lager, op 5.743 kilo melk (in 319 dagen) met 4,44 vet en 3,48 eiwit. “De kruisingen geven wel iets minder melk, maar dat komt ook omdat ik minder hard voer en geen maïs geef”, legt de veehouder uit. “Ik zit met

ruimtegebrek, in de stal heb ik maar 48 plaatsen. Het jongvee loopt daarom ook ‘s winters buiten en dat kan het beste op de droge hooggelegen percelen waar normaal altijd de maïs op stond. Dus die verbouw ik niet meer.” De pinken ‘s winters buiten laten lopen scheelt ook 100 euro kosten in de week, weet hij. “Deze pinken kunnen er wel veel beter tegen dan de Holsteins.”

Iets minder melk

Inmiddels omvat de veestapel 60 koeien en 35 stuks jongvee. De bloedvoering varieert nu van 50-50 Holstein-FH tot 87,5 procent FH. Naast Rivelino’s lopen er ook enkele tussen van Arkemheen 57 en Jacob 8. De kruisingen hebben duidelijk betere benen en ze groeien ook makkelijker, ervaart Sjaak. De nuka’s brengen ook meer op. Aan de andere kant

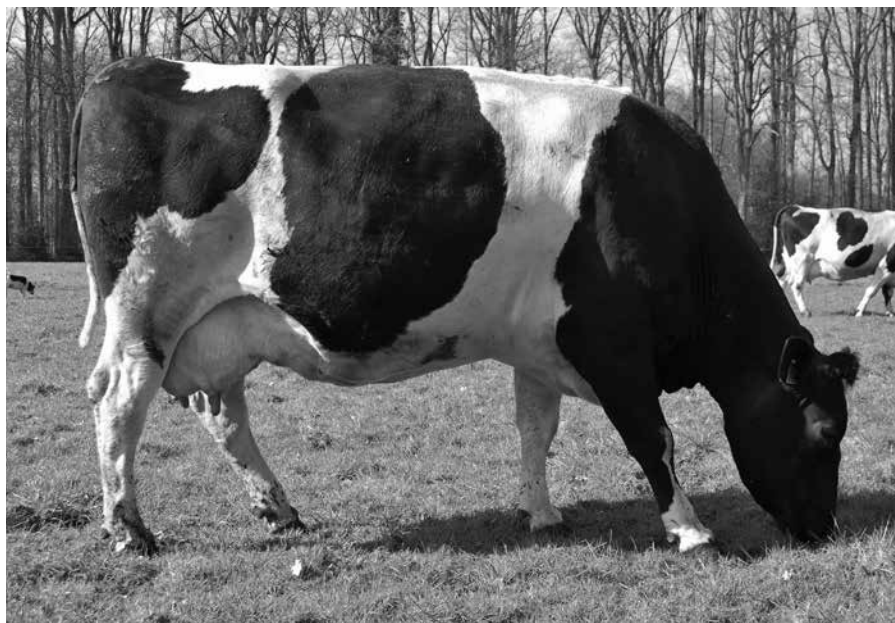
Rivelino 545

De koeien doen het dus op weidegras en graskuil, en een iets luxer brokje met wat maïsmeel. Inclusief jongvee verstrekt hij zo'n 25 kilo brok per 100 kilo melk. Maar enkel graskuil voeren heeft ook z'n voordelen, volgens Sjaak: "Je hebt maar één kuil open en dus ook minder gauw last van broei."

Lage kosten

Een eenvoudige manier van werken is iets dat goed bij hem past. Niet te veel high-tech en poespas, gewoon low-cost boeren met makkelijke koeien. Zelfs met de krappe behuizing van het melkvee realiseert VOF Koning-Wijdenes met weinig stress een economisch jaarresultaat van 1.724 euro per koe. Dankzij de natuurlijk dekkende stieren liggen de KI-kosten laag, jaarlijks hooguit drie- tot vierhonderd euro. Ook aan de klauwbekapper of de veearts is hij weinig geld kwijt. Klauwen bekapt hij zelden; alleen als het echt nodig is.

De veearts ziet hij ook niet veel. Antibiotica gebruikte hij altijd al weinig en afgelopen winter heeft Sjaak ook een cursus homeopathie bij rundvee gevolgd. Daarbij heeft hij geleerd om goed naar de zieke koe te kijken – hoe uit de koe de ziekte, is het lusteloosheid, pijn, gebrek aan eetlust – om vervolgens daar het juiste medicijn op af te stemmen. De cursus kostte 600 euro, waarin inbegrepen een ruime voorraad homeopathische korreltjes van verschillende werkzame stoffen waar Koning naar verwachting de rest van zijn werkzame leven mee toe kan. Zo'n korreltje wordt opgelost in een flesje water, verdund, geschud, en vervolgens via een spray in de neus toegediend aan de zieke koe. De middelen prikkelen het afweersysteem van de koe, die vervolgens haarzelf geneest, als het goed is. "Ik heb er nog niet heel veel ervaring mee, maar ik heb wel een keer bryonia gebruikt bij een koe met uierontsteking, dat ging goed, en ook een keer een houtskooloplossing bij een kalf dat zichzelf bijna had opgehangen. Dat middel heb

Ook deze dochter van Rivelino 423 is gebruikt als stiermoeder.

ik direct een paar keer in de neus gespoten. Carbon vegetabilis werkt als een soort pepmiddel; het kalf kwam er weer bovenop."

Ook voegt hij – zéér sterk verdund – stafylokokken, streptokokken en E. coli toe aan het drinkwater. "Wetenschappelijk is het niet eens meer aan te tonen dat het erin zit, maar het moet helpen tegen uierontsteking."

Aandacht en zorg

Homeopathie is wel bewerkelijk; je moet goed observeren wat er met een ziek dier aan de hand is en hoe het op de behandeling reageert. Maar het feit alleen al dat er extra aandacht en zorg is voor zo'n ziek dier, komt de genezing al ten goede, daarvan zijn Sjaak en Margriet overtuigd. Sjaak: "Vergelijk het met een koe die niet in de melkstal wil komen. Sta ik dan te schreeuwen en te vloeken, dan krijg ik een heel gestrest beest in de melkstal. Ga ik 'm zelf rustig ophalen, dan is dat heel anders."

Je eigen houding heeft een weerslag op het bedrijf - en vice versa, weet hij. Sjaak en Margriet hebben het bedrijf ook energetisch laten balanceren. Er bleken twee aardstralen met negatieve energie kruislings over het bedrijf te lopen. Die nu zijn 'omgepoold' naar

positieve energie. Kostte 250 euro, maar het resultaat was dat de gezondheid en harmonie in gezin en bedrijf met sprongen vooruit ging. "Ook de koeien zijn rustiger geworden, ze kalven niet meer te vroeg af, het gaat gewoon 'normaler' allemaal", omschrijft Sjaak.

Uitbreiden

In de toekomst wil hij het bedrijf graag uitbreiden. Er staat nog een leegstaande varkensschuur voor 120 mestvarkens; die ammoniakrechten hoopt hij om te kunnen zetten in rundvee, zodat hij dertig koeien meer kan houden. En dan moet ook de koeienstal worden uitgebreid. "Liefst zo goedkoop mogelijk", glimlacht hij. Een aanbindstal, met de koeien op stro, lijkt hem wel een mooi systeem. Maar ook een potstal wil hij best in overweging nemen. "Die stromest komt op het land ook goed van pas."

